

George Dumitru
Dreptul de a sta

Totul a început dintr-odată. Când mă așteptam mai puțin.

- M-am săturat, izbucni revoltată, m-am săturat, nu mai suport, am obosit, m-ai obosit!

Am privit-o uimit peste ochelari.

-Păi odihnește-te, i-am răspuns. Uite, așază-te aici lângă mine, am mângaiat salteaua moale pe care stăteam tolănit într-o rână.

-Tu ești tâmpit sau vrei să mă scoți de tot din sărite? aproape urlă. Am obosit să te văd tot timpul nefăcând nimic, să fac de mâncare pentru tine și să ți-o aduc la nas, după opt ore de muncă, să îți spăl hainele împuțite și stătute și să sper că o să te schimbi!

Își aruncase poșeta zornăitoare pe un fotoliu și rămăsese în mijlocul camerei cu fulgere în priviri. O clipă mi-a trecut prin cap că era posibil chiar să vorbească serios.

-Dragă, ce dracu ai? am încercat să o calmez păstrând un ton cald. Liniștește-te, că nu a venit sfârșitul pământului.

-Nu înțeleg cum de poți fi atât de nesimțit, suiera ea. În fiecare zi îmi spun asta de zeci și zeci de ori. Nu înțeleg cum poți să stai atâta timp fără să miști un deget, ca o larvă, fără nici o muștrare de conștiință.

-Nu e greu, am asigurat-o. Poți să încerci și tu. Dacă vrei, te învăț.

Apoi îmi așezai perna sub cap cu gesturi moi, umflând-o puțin, să-mi fie mai comodă.

Rămase cu gura căscată. Pentru o clipă se blocă, nu mai știu ce să zică. Apoi urmă o cascadă de cuvinte, spuse pe același ton înalt, fără pauze, perfect legate între ele.

...așa că m-am hotărât să plec, încheie apăsător.

Apăsarea aceea mă făcu atent pentru un moment

-Unde să pleci? ridicai o sprânceană. E frig afară. Uite, a început ploaia, poate să te trăznească vreun fulger și nu avem bani de spitalizare.

-Păi nu avem, cum să avem dacă muncesc doar eu? De unde bani?

Avea încă geaca de fâș pe ea, asta m-a mirat, niciodată nu stătea îmbrăcată în casă.

-Vezi că ai uitat să te dezbraci, i-am atras atenția. O să ți se facă cald, până la urmă aștia au dat drumul la calorifere. Auzi cum susură apa prin țevi? Nu este minunat?

-Tu nu ai auzit? Eu cu cine vorbesc aici de jumătate de oră? Cum să mă dezbrac dacă plec?

Înhăță furioasă poșeta și se îndreptă spre ușă. Începuse să mă plictisească cu atitudinea asta a ei, așa că mă gândii să intervin.

-Stai, mai stai puțin. Nu pleca încă.

Se opri neîncrezătoare.

-Mi-e foame, îi aruncai. Nu faci o omletă? N-am mâncat mai nimic toată ziua.

Îmi trânti o înjurătură grosolană și închise ușa după ea.

“Iată-mă singur”, mi-am zis uitându-mă în tavan. Apoi mi-am pus mâinile sub cap și am căzut într-o toropeală plăcută.

M-am trezit târziu, puțin după miezul nopții, cu o foame de lup. Am deschis ochii mari trecând în revistă alternativele ce mi se ofereau. Să-mi fac o omletă. Sau un sandviș. Sau să cobor la McDonald’s pentru un hamburger insipid. Nici una nu mi se părea atrăgătoare, mai ales că mă împovăra o lene greoaie. Am optat pentru o gură de apă minerală din sticla de plastic de la capul patului și pentru continuarea somnului. Am dormit chinuit, cu lumina aprinsă, cu stomacul înrâncenat și mintea străbătută de vise ciudate și intense.

Dimineața fu și mai rău. Foamea mi se accentuase, aproape mă gâtuia, respiram greu. Mă trezeam din oră în oră, cu capul vâjâind și senzația că patul se rotea dement prin cameră. Stăteam ghemuit cu genunchii la piept dorindu-mi ca starea aceasta de discomfort să înceteze brusc, când se deschise ușa de la intrare.

-Nu te deranja să te ridici din patul tău iubit, o auzii, am venit doar să imi iau niște lucruri.

-Mi-e foame! strigai în direcția ei.

-Nu mă interesează, îmi replică, nu mai este problema mea. Du-te și fă-ți de mâncare.

Scoase dintr-un dulap o geantă de voiaj și începu să o umple cu haine.

-O să vezi și tu, în sfârșit, ce înseamnă să trăiești, continuă pe același ton înțepat.

Atunci mi-am dat seama că trebuie să aplic o strategie. Cu greu mă ridicai în capul oaselor și abordai o mimică tristă.

-Unde te duci?

-Nu cred că mai contează acum....

-Unde o să stai?

-La o prietenă, nu o cunoști, tu nu cunoști pe nimeni, ți-e frică de oameni.

Am închis ochii, i-am strâns puternic, și am spus ținându-mi răsuflarea:

-Azi o să-mi caut de lucru. Mi-am dat seama că ai dreptate.

Apoi am dat drumul aerului să intre. Mă simțeam epuizat. Nu făcu nici o mișcare în plus, ca și când nu auzise. Continuă să își îndese pulovărele de lână în geantă, trase fermoarul, apoi o puse ușurel, cu grijă parcă să nu o rupă, lângă ușa dulapului de lemn. Se așează pe pat, foarte aproape de mine, îi vedeam rozul fardului acoperindu-i obrajii plânși, și mă privi atent, scrutător. Am încercat să afișez o mutră cât mai inocentă.

-Nu te cred, spuse într-un sfârșit, și se ridică brusc. Dar nu se îndreptă spre ieșire, cum mă așteptam, ci spre bucătărie.

Reușisem. În câteva minute înghițeam o omletă bine făcută, care mi se păru cea mai bună mâncată până atunci.

Dar știam că această stare de fapt nu avea să dureze prea mult. Știam că mă aflu pe un butoi cu pulbere care ar fi putut exploda oricând, așa că mi-am cumpărat, chiar în acea zi, un ziar și, sub privirile ei încă neîncrezătoare, am înconjurat cu o cariocă neagră câteva oferte de muncă.

-Mâine o să mă duc aici, i-am spus seara, când se întoarse de la lucru. Și am pus degetul pe un anunț cu litere de-o schioapă. Am vorbit cu ei la telefon. Să vin mâine, așa au spus.

Nu zise nimic, dar îmi făcu de mâncare și mă servi la pat.

A doua zi m-am trezit devreme, m-am bărbierit, mi-am pieptănat părul cu cărare într-o parte (după ce l-am uns din belșug cu gel, stătea lipit de țeastă, ziceai că l-au lins o duzină de mâțe în călduri) și am plecat la primul meu interviu.

-Cum vă numiți? mă întrebă profesional domnișoara din fața mea. Stătea pe scaun în spatele unei mese cu picioare de fier, parcă eram într-o cantină studențească.

-Patapievici, i-am răspuns foarte serios. H.R., am adăugat.

-Poftim?

Era nedumerită.

-H.R. Continuarea numelui. Așa mă cheamă. H punct, R punct.

-Păi ce nume e ăsta? mă privi neștiind dacă să suradă sau să se enerveze.

-Nume ca toate numele. Ce întrebare e asta? am repezit-o.

Pesemne alese să se enerveze, căci tăcu brusc și începu să completeze un fel de formular.

-Cu ce v-ați ocupat înainte?

-Înainte de ce?

-Înainte de a veni aici.

-Păi...cu nimic, am ridicat din umeri. Cu ce să mă ocup? Este obligatoriu? făcui puțin pe speriatul.

-Nu, nu, încercă domnița să mă liniștească. Dar ați fi avut mai multe șanse cu ceva experiență. Ce știți să faceți? continuă seria de întrebări.

-Păi...nimic, i-am răspuns. Să stau. Mă rog, și din când în când să mă gândesc la câte ceva. De pildă acum câteva zile m-am gândit la pietre. Ciudate obiecte pietrele astea, nu credeti? Apoi, cred că în aceeași zi, nu sunt sigur, în ultimul timp memoria îmi cam joacă feste, am început să mă gândesc la sârmă. Ghimpată. Dar nu numai. Și la garduri.

- De sârmă? îndrăzni să mă întrerupă însă fără să mă privească.

- De sârmă. Dar și de piatră. Și uite așa, cele două gânduri ale mele se contopiră și deveniră unul singur. Piatră și sârmă, piatră și sârmă, ghemuri, ghemuri, ghemuite. Nu vi se pare interesant? Cum comunică lucrurile între ele prin intermediul unui simplu gând aparent fără nici o semnificație? Eu rămân de fiecare dată uimit.

Notă în continuare ceva pe foaia din fața ei, ca și când nu auzise nimic din ceea ce îi pălăvrăgisem, apoi își ridică privirile.

-Domnule Pata...

-pievici, o ajutați. H.R.

-Domnule Patapievici, reveni ea, vă multumesc. O să vă contactam noi, după ce, în prealabil, vom audia mai multe persoane.

-Credeti că am vreo șansă? mă ridicai. Adică...concurența...e acerbă?

-Sincer deocamdată nu știu, surâse, sunteți primul care ați venit. O să aflu mai încolo, peste câteva zile. Dar...hm...cu pregătirea dumneavoastră...mă cam îndoiesc.

-Păi am studii superioare, făcui pe ofensatul. Nu ați notat?

-Nu, că nu prea conteaza asta la noi.

-Nu? Atunci ce conteaza?

-Păi nu v-am spus? Experiența....

I-am dat numărul de telefon (schimbând ultima cifră din doi în trei) și am plecat spre casă cu gândul să trag cât mai repede un pui de somn. Obosisem.

-Or să mă caute ei, am răspuns întrebării mute de seara. Și m-am cufundat într-un somn binefăcător.

În câteva zile m-am prezentat la un al doilea interviu. De data aceasta mi s-a cerut un Curriculum Vitae pe care l-am întocmit în grabă însă cu simț de răspundere, subliniind lucrurile semnificative cu tuș negru. M-am îmbrăcat frumos, mi-am pus pantalonii orange, cei cu bretele, o cămașă albă cu dungi, și pe cap o bască gri. Arătam a intelectual veritabil, așa că am ieșit mulțumit în stradă și am luat un taxi până la sediul firmei respective.

-Domnul...Andronache Ciocan, mă măsoara din ochi persoana din fața mea, înfoindu-se ca un curcan. Rămase o clipă fixat cu privirea pe bretelele mele, cred că îl atrăgeau într-un fel misterios. Am citit bine nu? Întrebă apoi arătându-mi foaia pe care îmi trecusem datele personale.

-Da, ați citit bine, îi răspunsei așezându-mă.

-Profesia...scriitor, ia te uită dom'ne! Lăsa să îi scape un strigăt, de parcă s-ar fi speriat de un atac aerian. Își roti ochii încercânați ca și când ar fi vrut să-și caute repede un adăpost și se ridică pe jumătate de pe scaunul cu spătar de piele în care era afundat. Păi știți că sunteți primul scriitor pe care îl cunosc? continuă aproape șoptit. Adică de cunoscut mai cunosc eu, așa, de la televizor, dar dumneavoastra sunteți aici, în carne și oase!

-Sunt onorat, îi răspunsei încercând să adopt un aer modest.

-Eu, eu sunt onorat, se grăbi el să spună. Si? Ce cărți ați scris? mă întrebă cu o curiozitate gătuită.

-Păi...nici una încă. Însă am multe proiecte.

-Nici una? se dezumflă.

Îl dezamăgisem. Își lăsa corpul obez să alunece la loc pe scaun și își cuprinse nara stângă între degetul mare și cel arătător, trăgând din cand în cand de ea cu un aer absent.

-Păi ce scriitor sunteți dumneavoastră, așa, fără să fi scris vreo carte?

-De când trebuie să scrii cărți ca să fii scriitor? Asta nu este o regulă. Și v-am spus, am multe proiecte, făcui pe supăratul.

-Hm... proiecte...dar proiectele nu sunt cărți domnul meu, nu sunt cărți...spuse aproape visător, coborându-și privirile către hârtia ce reprezenta CV-ul.

-Păi nu, dar sunt atât de aproape să devină...De exemplu, mă avântai eu, ultimul proiect, cel la care lucrez acum, mi se pare foarte interesant.

-Da? interveni distrat, cu gândul aiurea. Și despre ce este vorba?

Era clar, nu îi mai prezentam interes. Se uită la ceas, vroia să mă expedieze. Nu i-am dat satisfacție, ci am continuat să vorbesc.

-Este despre melci.

Ciuli urechile.

-Despre melci? Cum așa? Scrieti cărți de bucate?

-Nu, nici vorba. Este ceva...să-i spunem fantastic. Personajul acesta al meu se va trezi într-o dimineața transformat în melc. Înțelegeți? Exact ca în Kafka, punctai.

-Înteleg...

-Ați citit Kafka? Dacă da, atunci o să vă dați seama ușor cum stau lucrurile.

-Sincer să fiu, spuse puțin fâstâcit cu privirea pe ceas, nu am citit... Poate doar în liceu, atunci mai citeam câte ceva, dar nu, nu îmi amintesc. Cum ați spus? Kafka? Nu... Știți, schimbă tonul într-unul mai ferm, la și zece mai am o întrevedere, dacă nu vă supărați...

Mă făcui că nu aud și continuai încălzit.

-Păi se trezeste el de dimineata și observă că nu mai are picioare. Se târăște până la oglindă și ce să vezi? Un ditamai melcul! Vă dați seama? Ei și aici intervine drama lui. Cum să se descurce el ca melc în secolul ăsta al vitezei? Totul acum se face pe fugă, se mănâcă pe fuga, se stă la budă pe fugă, se doarme pe fugă, vedeți? Totul trebuie făcut repede, iar el, culmea ironiei, devenise melc!

Și aici începui să râd în hohote, ținându-mă cu mâinile de burtă. Mă privi întâi surprins, apoi afișând un fel de milă îmi spuse compătimitor:

-Domnul meu, mă tem că dumneata nu ești în toate mințile...Păi noi suntem o companie serioasă, noi nu avem nevoie de chestii din acestea, noi nu ne pierdem timpul domnule cu prostii, și la prostii accentuă și ridică vocea, noi nu ne jucăm domnule de-a scriitorii, noi muncim! Producem! Așa că vă rog, se temperă, lăsați-mă, am o întrevedere în cinci minute,

scutiți-mă de melcii dumneavoastră... Nu vă puteți angaja aici la noi, nu aveți pregătirea necesară...la revedere!

Am ieșit hohotind, nu înainte însă să îi smulg CV-ul din mâini, gândind că poate o să mai am nevoie de el pe viitor, și că nu ar avea rost să-l mai scriu o dată....

-Nu am corespuns, i-am spus înfulecând tocănița picantă pe care mi-o pusese în față. Dar nu e nimic...O să mai încerc, am continuat între două înghițituri. Apoi m-am aruncat în pat să îmi fac siesta. Fusesse o zi plină.

Am mai câștigat câteva zile, făcându-mă că îmi caut în continuare de lucru. Nu îmi spunea nimic, aproape ca nici nu mi se adresa. Venea seara, ca de obicei, pune masa, mă servea, evitând să mă privească în ochi. Pe mutește. Iar eu îi fâlfâiam "Romania Libera" pe lângă urechi zâmbind îngerește. Tot pe mutește.

Până când, într-o zi, îmi vorbi scurt.

-Nu ai găsit nimic?

-Ce să găsesc? Îmi încreții fruntea. Uitasem.

-De lucru.

-Încă nu, îmi amintii brusc. Aaa...mâine, uite, mâine trebuie să mă duc undeva. Caută agenți de vânzări. Și alergai febril după ziar. Uite aici, i-am băgat sub nas un anunț expirat.

-Aha, bine. Și tăcu la fel de brusc cum începuse. Dar îmi dădu de mâncare, ceea ce mă bucură și mă liniști deopotrivă.

Anunțurile cu agenți de vânzări erau la ordinea zilei, se pare că era munca cea mai solicitată din câte exista. Așa că nu avui probleme în a-mi găsi o ofertă a doua zi. M-au și chemat, în aceeași după amiază, așa că am îndesat din mers CV-ul cel vechi în buzunar, și m-am prezentat la întâlnire cu inima ușoară, gândind că așa o voi mai lungi cel puțin o săptămână.

De data aceasta dădui peste un slăbănog a cărui cravată roșie atârna depresiv, mișcându-se ca o pendulă, în timp ce el îmi parcugea în diagonală datele personale.

-Mda, zise ridicându-și brusc ochelarii pe nas, cu mijlociul mâinii drepte. Apoi mă privi analizându-mă pe toate părțile, parcă eram la piață. Iși părăsi scaunul dându-mi ocol, credeam că o să mă miroasă ca pe o bucată de slănină, să verifice dacă nu cumva m-am stricat. Am adoptat

poziția de drepti, ca la armată, îmi arătaseră și mie alții cum e. Rămăsesem în picioare, nu mi se spusese să iau loc, în plus nu vedeam nici un al doilea scaun în încăperea aceea fără ferestre.

-Foarte bine, își frecă mâinile osoase așezându-se și notând repede ceva pe o bucățică minusculă de hârtie. Așa...când puteți să începeți? mi se adresă direct.

-Ce să încep? am răspuns mirat.

-Lucrul.

-Ce lucru?

-Păi de ce ați venit aici? i se miscă sus-jos mărul lui Adam. Nu mai văzusem unul așa de ascuțit și proeminent până acum, era mai degrabă o pară decât un măr, ce parcă vroia cu orice preț să își părăsească învelișul de piele și să își ia zborul, eliberându-se. Am rămas fascinat, cu ochii acolo, la gâtul lui subțire.

-Poftim? reușii într-un târziu să îmi revin.

-V-am întrebat de ce ați venit aici, se scărpină după ureche. Avea o pată roșie în spatele urechii stângi, probabil o mușcătură de tântâr, sau ploșniță, sau, de ce nu, vreun păianjen, cine știe în ce condiții locuia.

-A, păi știți...m-am bâlbâit eu. Apoi m-am dezmeticit și am continuat hotărât. Să știți că eu sunt un om singur...adică, cum să vă spun, nu prea cunosc multa lume. Nu prea ies din casă. Și nici nu am prea multe activități. De fapt mai mult stau degeaba. E plăcut să știți, făcui o paranteză. Dar într-o zi m-am trezit cu un gând. Să caut. Să caut ceva. Un om nu este complet până nu caută. Căutarea face parte din viață, este, cum s-ar zice, chitesența ei. Și m-am decis să caut un loc de munca, poate așa, cine știe, mai cunosc și oameni. Și astfel...

-Și cum a mers? mă întrerupse el. Cât timp vorbisem mă privise foarte atent, sorbindu-mi cuvintele, fapt care mă cam dezarmă.

-Ce să mearga? am întrebat zăpăcit.

-Ați cunoscut persoane interesante?

-Ah, da, foarte interesante...Dar cam obositoare să știți. Și astfel am ajuns la dumneavoastră, am încheiat dintr-o răsuflare.

-Foarte bine, foarte bine ați făcut, zâmbi bătând cu degetele în masa de lemn din fața. Era o masă foarte joasă, părea extrem de înalt stând acolo, pe scaun, un struț cu capul în vânt, adulmecând parcă împrejurimile. Așadar, reveni, când sunteți dispus să începeți?

Începuse să mă enerveze.

-Ce să încep domnule? m-am rățoit.

-Lucrul, îmi răspunse afișând același surâs tâmpit. Nu de asta ați venit aici?

Atunci mi-am dat seama ca era complet idiot.

-Păi nu v-am spus de ce am venit? Doar v-am povestit adineauri, am continuat pe același ton răstit.

-Să știți că munca aceasta pe care o s-o faceți, continuă aranjându-și cravata cu un gest scurt, neluînd în seama izbucnirea mea, este o bagatelă. Va trebui doar să plecați de aici cu cât mai multe articole de lenjerie de pat, să colindați câteva ore (de regula 8) prin oraș, și să vă întoarceți cu cât mai puține înapoi. Pe lângă salariul fix, vă vom da și cinci la sută din valoarea vânzărilor. Salariul fix este de două milioane imposibil. Întrebări?

Mă luase atât de repede încât nu am mai avut putere de reacție. L-am privit tâmp, nefiind în stare să articulez nici un cuvânt.

-Nici o întrebare, ok atunci, lucrurile sunt clare. Cred că puteți începe de mâine, nu? Vă aștept aici la opt. În regulă? Îmi scutură mâna cu forță.

Mă trecură nădușelile. Omul acesta vroia să lucrez pentru el! Eu, să lucrez! Eu!

Am reușit să bâgui aplecându-mă ușor deasupra mesei:

-Protestez.

Și am ieșit fără a privi înapoi. Apoi, în drum spre casă, explodai. Să lucrez! îmi ziceam furios. Să lucrez eu, EU, pentru cineva, pentru oricine, să vând cearșafuri! Nu îmi venea să cred, rememoram scena și pulsul mi se accelera, corpul îmi tremura din toate madularele, capul începea să îmi vâjâie amețitor.

-Protestez vehement, am strigat la șoferul de taxi după ce am trântit portiera, lăsându-l uimit cu banii în mână.

-Protestez, urlai în lift către vecina Costache care se închină repede, de doua ori, după ce își așeză precipitată sacoșile la picioare.

-Mă opun! intrai val-vartej în casă, unde o găsii călcând.

-Poftim? ridică privirea. Ce te-a apucat?

-Lupt!, am strigat. Lupt pentru dreptul de a sta. Mă opun tiraniei tale, mă opun dorințelor tale imposibil de satisfăcut, protestez!

Rezemă fierul de călcat de colțul mesei și se ridică.

-În cazul ăsta plec.

-Drum bun și cale bătută.

-Ești sigur că asta vrei?

-Da. Și m-am așezat în pat, chinuindu-mă să mă calmez.

S-a îmbrăcat în tăcere, a umplut trei geți cu haine, a chemat un taxi la telefon și a ieșit fără a-mi adresa vreun cuvânt.

A fost ultima oară când am mai văzut-o.

respiro©2000 All rights reserved.